

Rovnosť postavenia mužov a žien a spoločná rodičovská zodpovednosť: rola otcov

Parlamentné zhromaždenie

1. Parlament Európskej Únie trvale presadzuje rovnosť mužov a žien v zamestnaní i v súkromí. Významný posun, hoci stále nie dostačujúci, môžeme sledovať vo väčšine členských štátov Rady Európy. V rodinách musí byť rovnosť medzi rodičmi zaručená a propagovaná od momentu, kedy sa dieťa narodí. Zapojenie oboch rodičov do výchovy dieťaťa je prínosné pre zdravý vývoj dieťaťa. Úlohu otcov vo vzťahu k ich deťom, vrátane veľmi malých detí, je treba viac spoznať a náležite ohodnotiť.

2. Spoločná rodičovská zodpovednosť znamená, že rodičia majú práva, povinnosti a zodpovednosť voči svojim deťom. V skutočnosti však niekedy otcovia čelia zákonom, praktikám na úradoch a predsudkom, ktorých výsledkom môže byť, že otcom je znemožnený trvalý vzťah so svojimi deťmi. Vo svojej Rezolúcii č. 1921 (2013) týkajúcej sa rodovej rovnosti, zosúladenia súkromného i pracovného života a spoločnej zodpovednosti, vyzvalo Zhromaždenie príslušné orgány členských štátov, aby rešpektovali právo otcov na spoločnú zodpovednosť tým, že zaručia rodinné právo, ktoré bude pre prípad rozvodu predpokladať možnosť spoločnej starostlivosti o deti, ktorá je v ich najlepšom záujme a je založená na vzájomnej dohode oboch rodičov.

3. Zhromaždenie chce obzvlášť zdôrazniť, že rešpektovanie rodinného života je základným právom zakotveným v čl. 8. Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv (ETS č. 5) a v mnohých medzinárodných právnych nástrojoch. Byť spolu je pre dieťa a rodiča základný pilier rodinného života. Rozdelenie rodiča a dieťaťa má nenapraviteľné následky na ich vzťah. K takémuto rozdeleniu by malo dochádzať len na základe rozhodnutia súdu a len za výnimočných okolností, kedy by mohlo prísť k vážnemu ohrozeniu záujmu dieťaťa.

4. Zhromaždenie ďalej pevne verí, že rozvíjanie spoločnej rodičovskej zodpovednosti pomáha prekonávať rodové stereotypy o rolách prisudzovaných ženám a mužom v rodinnom živote a je jednoducho odzrkadlením sociologických zmien, ktoré sa udiali za posledných 50 rokov v oblasti organizovania súkromnej a rodinnej sféry.

5. Vo svetle týchto úvah Zhromaždenie vyzýva členské štáty:

5.1. k podpisu a/alebo ratifikácii Európskeho dohovoru o výkone práv detí (ETS č. 160) a Dohovoru o styku s deťmi (ETS č. 192), pokiaľ tak už neučinili;

5.2 k podpisu a/alebo ratifikácii Haagskeho dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, pokiaľ tak už neučinili, a k jeho účinnej implementácii a najmä k zaisteniu, aby orgány zodpovedné za jeho dodržiavanie spolupracovali a reagovali rýchlo;

5.3 k zaisteniu rovných práv rodičov v súvislosti s ich deťmi v zákonoch i administratívnej praxi, ktoré zaručia každému z rodičov právo na informácie a rozhodovanie v dôležitých záležitostiach týkajúcich sa života a vývoja ich dieťaťa, v najlepšom záujme dieťaťa;

5.4 k odstráneniu všetkých rozdielov vyplývajúcich z rodinného stavu medzi rodičmi, ktorí uznali svoje dieťa, zo svojich zákonov;

5.5 k zavedeniu princípu starostlivosti oboch rodičov po rozvode alebo rozchode do svojej legislatívy, s obmedzením akýchkoľvek výnimiek na prípady zneužitia alebo zanedbávania dieťaťa alebo domáceho násillia, s tým, že čas dieťaťa s každým zo svojich rodičov sa upraví podľa potrieb a záujmov dieťaťa;

5.6 k rešpektovaniu práva dieťaťa byť vypočuté vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú, za predpokladu, že dieťa dostatočne rozumie záležitostiam v otázke;

5.7 prihliadať k starostlivosti oboch rodičov pri prideľovaní sociálnych dávok;

5.8 k vykonaniu všetkých potrebných krokov, aby bolo zaistené, že rozhodnutia súvisiace so starostlivosťou o dieťa a so stykom s dieťaťom sú úplne vykonané, najmä vybavovaním sťažností súvisiacich s neodovzdávaním detí;

5.9 k odporúčaniu a kde je to vhodné i k rozvoju mediácie v rámci súdnych konaní vo veciach rodinného práva, ktorých súčasťou sú deti, najmä k zavedeniu súdom nariadeného povinného informatívneho stretnutia, aby bolo rodičom vysvetlené, že starostlivosť oboch rodičov môže byť vhodnou voľbou v zmysle najlepšieho záujmu dieťaťa a aby sa pracovalo smerom k tomuto riešeniu, ďalej k zaručeniu, že mediátori budú patrične školení a k odporúčaniu multidisciplinárnej spolupráce založenej na princípoch "Cochemského modelu";

5.10 k zaisteniu nevyhnutného interdisciplinárneho školenia profesionálov, ktorí počas súdnych konaní prichádzajú do kontaktu s deťmi, o špecifických právach a potrebách detí rôznych vekových skupín, ako aj o úkonoch prispôsobených deťom, v súlade so smernicou "Justícia priateľská k deťom" vydanéj Radou Európy;

5.11 k odporúčaniu rodičovských plánov, ktoré umožnia rodičom určiť základné aspekty života svojich detí, a k zavedeniu možnosti, aby deti mohli požiadať o preskúmanie aktuálneho rozhodnutia (dohody), ktoré sa ich priamo dotýka, najmä rozhodnutia o starostlivosti (mieste ich pobytu);

5.12 k zavedeniu platenej rodičovskej dovolenky pre otcov, pričom je uprednostnený model neprenosných období dovolenky.

1) *Diskusia Zhromaždenia z 2.10.2015 (36. zasadanie) (vid'. Dokument 13870, správa Committee on Equality and Non-Discrimination (Komisia pre rovnosť a proti diskriminácii), reportujúci: Françoise Hetto-Gaasch; a Dokument 13896, vyjadrenie Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development (Komisia pre sociálne záležitosti, zdravie a udržateľný rozvoj), reportujúci: Stefan Schennach). Text bol prijatý Parlamentným zhromaždením 2.10.2015 (36. zasadanie).*